

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ВИСШИ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян“ № 1-а, 1000 София, тел. 986-28-61, 987-55-13,
факс 987-65-14, e-mail: arch@vas.bg

Изх. 921
Дата 29.06. 2015 г.
(Моля, цитирайте при отговор)

ДО ВРЕМЕННАТА КОМИСИЯ ЗА ОБСЪЖДАНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОНСТИТУЦИЯТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПИСМЕНО СТАНОВИЩЕ

от ВИСШИ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

по писмо Ваш изх. №ВКПК-553-68-1 от 10.06.2015 г.

относно: Законопроект за изменение и допълнение на Конституцията на Република България (ЗИДКРБ), внесен в Народното събрание със сигнатура №554-01-103/26.05.2015 г. от Цецка Цачева и група народни представители

На основание: чл. 122, ал. 1, т. 11 от Закона за адвокатурата

УВАЖАЕМИ НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Във връзка с писмо Ваш изх. №ВКПК-553-68-1 от 10.06.2015 г. и на основание чл. 122, ал. 1, т. 11 от Закона за адвокатурата Висшият адвокатски съвет дава следното

ПИСМЕНО СТАНОВИЩЕ:

Висшият адвокатски съвет изразява принципната си подкрепа на предложените промени за изменение и допълнение на Конституцията на Република България, изложени в Законопроекта за изменение и допълнение на Конституцията на Република България №554-01-103, внесен от г-жа Цецка Цачева и група народни представители на 26.05.2015 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ на РБ
Изх. № ВКПК-553-68-1
ПОЛУЧЕНО НА 29.06. 2015.

МОТИВИ:

Законопроектът за изменение и допълнение на Конституцията на Република България (**ЗИДКРБ**) е първа особено важна стъпка към реализацията на цялостна и задълбочена реформа на съдебната власт. Крайната цел на тази реформа би следвало да бъде изграждането на добросъвестна, компетентна и работеща система на съдебната власт, която да е способна да осигури реална защита на законните права и интереси на гражданите чрез бързо, ефективно и справедливо правосъдие.

Конкретните предложения, съдържащи се в законопроекта на **ЗИДКРБ**, дори и да бъдат приети в предложени им вид, биха били крайно неефективни, ако не бъдат бързо последвани от адекватни изменения и допълнения на Закона за съдебната власт, процесуалните кодекси и останалото свързано законодателство. Много добро впечатление прави едновременното разглеждане на законопроекта на **ЗИДКРБ** със **ЗИДЗСВ**.

По § 1:

Споделяме мотивите и подкрепяме предложението Инспекторатът към Висшия съдебен съвет (ВСС) наред с ВКС, ВАС и главния прокурор да се отчита пред Народното събрание с годишен доклад. По принцип изменението на **чл. 84, т. 16 от КРБ** се прави с цел Инспекторатът към ВСС да се приравни по този критерий на другите висши органи на съдебната власт, посочени в разглежданата норма.

От друга страна, съществува допълнителна възможност за изслушване на Инспектората към ВСС от НС, която е предвидена в **чл. 84, т. 17 от КРБ**. За да се използва тази възможност следва да се предвиди изрично като законов текст в Закона за съдебната власт. По този начин докладите на Инспектората към ВСС, имащи свое различно основание от това по **чл. 84, т. 16 от КРБ**, биха могли да бъдат не само годишни.

Висшият адвокатски съвет предлага от текста на **чл. 84, т. 16 от ЗИДКРБ да отпадат думите „и приема“ годишните доклади** на ВКС, ВАС, главния прокурор и Инспектората към ВСС и другите доклади на главния прокурор. Предложението се свързва с осигуряване на независимостта на органите на съдебната власт. Отделно от това Конституцията не регулира правните последици при евентуално неприемане на тези доклади. Относно органите на съдебната власт същите аргументи са приложими и към **т. 17 на чл. 84 от КРБ**.

Предложеното с **§ 1** от законопроекта ново второ изречение на **чл. 84, т. 16 от КРБ** дава възможност на Народното събрание да изисква, а на главния прокурор да докладва пред Народното събрание за прилагането на закона, за осъществяването на наказателната политика в държавата и за отчитане на

результатите от противодействието на престъпността. Народното представителство и обществото ще узнават периодично становището на главния прокурор по тези въпроси, което на практика ще представлява и форма на текуща отчетност на главния прокурор и на прокуратурата, а чрез публичността на тази отчетност ще се осъществява конституционно съобразен контрол върху тяхната дейност.

Същевременно Висшият адвокатски съвет е на мнение, че така предложеното второ изречение на **чл. 84, т. 16 от КРБ** има нужда от прецизиране, тъй като от предложения текст не става ясно дали внасянето на посочените „други доклади“ в Народното събрание ще става чрез ВСС или директно от главния прокурор. Ако се приеме второто, налице ще бъде различен режим за отделните органи, което от своя страна е неприемливо от позицията на концепцията за „съдебна власт“, изградена в Глава шеста от Конституцията.

По § 3:

Споделяме идеята за намаляването на мандата на членовете на ВСС. Поради дългия мандат водещи магистрати се възпират от кандидатстване във ВСС заради опасения от загуба на професионална квалификация.

При намаляването на мандата и предложената промяна в структурата и организацията на работа на ВСС следва да се имат предвид *т. 2 и т. 3 от диспозитива на Решение №3/2003 г. по конст. д. №22/2002 г. на КС във връзка с т. 2 от диспозитива на Решение №8/2005 г. по конст. д. №7/2005 г. на КС*, установяващи, че ЗИДКРБ подлежи на общо основание на проверка за конституционност от Конституционния съд.

В същата тази разпоредба на **чл. 130, ал. 4 от КРБ** предлагаме второто изречение да завърши с точка след думата „преизбирани“, като останалата част от изречението предлагаме да отпадне. В този смисъл даването на възможност за само един мандат за участие в работата на ВСС на всеки избран негов член ще стимулира всекиго да покаже най-добрите си качества на управленец, както и моралните си устои, а също така ще елиминира проблема с риска за професионалното развитие на действащите магистрати и тяхното успешно връщане в магистратската професия. Не на последно място - множество юристи ще имат шанса и отговорността да бъдат съпричастни с управлението на съдебната власт и по естествен начин ще се възпре нейното капсулиране.

По § 2, 4 и 5:

Предложението за разделяне на ВСС на три заседателни органа – съдийска и прокурорска колегия и Пленум, също е правилно. Една от целите на законопроекта на ЗИДКРБ, дефинирана и в мотивите към същия, е осигуряване на независимост на съдебната власт от политически влияния и влияния на законодателната и изпълнителната власт. Предвид тази цел следва внимателно да се прецени дали вътрешното разпределение на квотите на прокурорските и

съдийските колегии, дадено в § 4 от законопроекта (чл. 130а, ал. 2 и ал. 3), действително осигурява такава независимост. Уредбата за избор на председателите на ВКС, ВАС и на главния прокурор се запазва – чл. 129, ал. 2 от КРБ. Общият брой на членовете по право на ВСС, както и броят на членовете, избрани от Народното събрание, и на членовете, избрани от общите събрания на магистратите, се запазват и *ал. 3 на чл. 130 от Конституцията не се променя*. Съгласно предложението и в двете колегии превес ще имат членовете по право заедно с членовете, избирани от НС, пред тези, избирани от професионалните общности.

Очевидно се търси аналогия с начина по който са организирани общите заседателни органи на ВКС и ВАС.

Прехвърлянето на управлението на имоти на съдебната власт от министъра на правосъдието към Пленума на ВСС е действие в правилната посока, тъй като ще премахне съществуващия в момента дуализъм в управлението на дейностите и управлението на материалното им обезпечаване и е една от гаранциите за независимост на съдебната власт.

По § 6:

Отмяната на чл. 131 от КРБ, предвидена в § 6 от законопроекта на ЗИДКРБ, дава възможност в ЗСВ да се предвиди гласуването на членовете на ВСС да бъде и явно. И двата начина на гласуване – тайно и явно – имат своите предимства и недостатъци. При явното гласуване по-лесно се установяват евентуалните зависимости на членовете на ВСС, но при тайното гласуване се дава по-широка възможност на съответния член да упражни свободно волята си. С оглед на посоченото би следвало да се преосмисли дали има необходимост от отпадането на чл. 131 на КРБ, премахващ режима на тайното гласуване на членовете на ВСС.

По § 7:

Висшият адвокатски съвет изразява своите резерви към предложеното в § 7, т. 2 от законопроекта изискване единствено лице, имащо не по-малко от десет години юридически стаж като съдия, да може да заема позицията „главен инспектор“. Предвиденото ограничение е прекалено силно и се създава положение на неравноправие между съдийската професия и тази на останалите магистрати. Още повече че и адвокати с дългогодишен професионален опит и доказани нравствени качества също би следвало да могат да бъдат избирани за членове на Инспектората и за главни инспектори.

Висшият адвокатски съвет изразява своята подкрепа към смисловото съдържание на § 7, т. 3 от законопроекта, но едновременно с това обръща внимание, че поради своята изчерпателност предлаганата разпоредба не

представлява конституционен, а законов текст и следва да бъде приета като изменение и допълнение на Закона за съдебната власт.

По § 8:

Подкрепяме предложението, съдържащо се в § 8 от ЗИДКРБ, но трябва да се прецизира разпоредбата, като се разграничи ясно ВСС като юридическо лице и държавен орган от заседателните му структури – Пленум на ВСС, съдийска и прокурорска колегия. На конституционно ниво не е ясно изразена концепцията за органа ВСС и неговата компетентност, реализуема вече чрез новите му структури. ВСС не е и не може да бъде заличен нито като държавен орган, нито като юридическо лице. Дори в редакцията на предложението ЗИДКРБ в чл. 84, т. 16 от КРБ ВСС продължава да съществува като самостоятелен орган, различен от Пленума. Ако предложената структура на ВСС ще копира структурата на ВКС – ВСС като юридическо лице и заседателни органи – Пленум и колегии, това трябва да бъде уредено с подобаващата за Конституцията точност, при условие че се прецени, че въпросът е от компетентността на Народното събрание, действащо по реда на Глава IX от Конституцията.

Това ясно разграничение следва последователно да се проведе и в законопроекта на ЗИДЗСВ, предложен за обществено обсъждане на 29.05.2015 г. Безспорно в тази част предложените изменения и допълнения следва да се прецизират.

По § 9:

Висшият адвокатски съвет счита за правилно съдът да може да спира делото и да сезира Конституционния съд при установяване на несъответствие на приложимия закон с Конституцията. Подобна косвена възможност е предвидена в действащия чл. 15 от ЗСВ като сигнална функция на отделния магистрат. Безспорно по-демократично би било съдът като правораздавателен орган от най-висш порядък да има възможност да сезира пряко Конституционния съд, когато вследствие на професионалния анализ на решаващия състав се констатира несъответствие на приложимия закон с Конституцията. Едновременно с това целесъобразно би било да се запази и действащата уредба в посочения по-горе чл. 15 от ЗСВ, предоставяща правомощие както на съдиите, така и на прокурорите и следователите да уведомят ВКС и ВАС, когато преценят, че закон противоречи на Конституцията.

Със същите мотиви Висшият адвокатски съвет подкрепя и допълнението, предвидено в § 9, т. 2 от ЗИДКРБ, даващо възможност на Висшия адвокатски съвет в качеството му на най-висш орган на българската адвокатура да може самостоятелно да сезира Конституционния съд с искане за установяване на противоконституционност на закон, с който се засяга статутът на свободната,

независима и самоуправляваща се адвокатура или се нарушават права и свободи на гражданите.

В заключение Висшият адвокатски съвет споделя предлаганите изменения и допълнения в Конституцията на Република България, ако се приеме, че същите са от компетентността на Народното събрание, действащо в условията и по реда на глава IX от Конституцията на Република България.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:

РАЛИЦА НЕГЕНЦОВА

